

(مطبعه و اداره خانه)

(ده افغانان کابل)

سر دبیر

سید محمد قاسم

همه امورات تحریریه بنام

اداره فرستاده شود

اداره در انتشار و اصلاح مقالات

وارد شده مختار است

در هر هفته یکبار نشر میشود

اوراقیکه درج نشود اعاده نمیشود

درین جریده از هر کونه علوم و وقایع سیاسی و منافع دولتی و فوائد ملی بحث میشود

(قیمت سالیانه)

ازوزرا و اعیان دولت بقدر

معارف دوستی شان

برای مکاتب ملی و کتب ختہای ملی

و معاونین و وقایع نکاران (فخری)

رایگان

از عموم خریداران در داخله

(۱۲) روپه کابلی در خارجه

نیم پوند انگلیسی با محصول پوست

از طلاب و محصلین نصف قیمت

شمعاه

داخله خارجه

(۸) روپه (۷) شلنگ

امان افغان

۷ ۳ ۳ ۶

از ابنای وطن هر که اهل دیده شد بدون خواهش

جریده برایش فرستاده میشود

قیمت يك شماره يك عباسی

تاریخ شمسی (۲۰) دلو ۱۳۰۳ هجری

(۲ شنبه)

تاریخ قمری (۱۵) رجب المرجب (۱۳۴۳) هجری

(مطالعات و افکار)

از مسائل خارجی

امریکا چرا مشق میکند

امروز مقدم از همه چیز قشون است

جایبر متحده امریکا که در کنفرانس های راجع به خلع سلاح جان فشانی میکند و ظاهرا خود را دموکرات معرفی مینماید، در باطن از تهیه مهمات جنگی آبی فراغت ندارد. قبل از جنگ بین المللی امریکا در کار آن قدر سرعت نداشت که حاله بدون فوت دقیقه مشغول کار می باشد. بدرجه که گو یافردا اعلان جنگ خواهد داد. در انبارها و جبهه خانه و ذخایر و مهمات جنگی و گاز خفه کننده و اسباب و آلات قتاله آن قدر جمع گردیده که تمام مهمات قاره اروپا نسبت با آنها چیزی نیست. امریکا به این ها قناعت نکرد و به تهیه وسیله که بواسطه آن ها مملکت رادر موقع لزوم به جنگ وادارد مشغول می باشد. وزیر جنگ امریکا محض امتحان نمایش داد و در یک روز بموجب اسناد رسمی در سر فرمان حاضر باش (۱۶۰۸۹۲۰۸۸۱) نفر مسلح گردید و نام این نمایش را « اهمیت امتحان مدافعه » گذاشته و این نمایش بطور مخفی بعمل آمد و اظهار میشود که امریکا در موقع جنگ در آنندک مدتی می تواند یک قوه مهم مسلحی حاضر نماید.

(نقل از روز نامه اذرباد کان تبریز)

پلی وقتی که مستر ویلسن رئیس جمهوری فید امریکابه واسطه

داد و بی داد فرانسوی ها و انگلیس ها و حملات رشیدانه محیر العقول المسانها و عرق کشتی لوزیتانیا و اقدامات بی باکانه تحت البحری های المان وارد در جنگ شد، یعنی قانون (موزو) را لغو نموده، چون که قانون موز و اصولش بر زمینه استوار بود که امریکائی ها حق دخالت نظامی در هیچ قاره غیر از امریکا ندارند. این بود که مستر ویلسن درست پشت و روی کار را نگرست و لازم دید دولت امریکا به متحدین ماحق شود. و یا در مجمع متفقین وارد گردد. به هر جمعی ملحق گردد سنگینی آن طرف بیشتر و غلبه و مظفریت آن دسته حتمی و غیر قابل ترنزل خواهد بود، ولی هرگاه بسمت آلمان متمایل گردد آن استفاده که باید از فروش ذخایر و اسلحه جنگی برای دولت آمریکا حاصل گردد از آلمان و یاران آن میسر نخواهد بود زیرا المان خود باندازه ادوات جنگی داشت که همه یارانش داده و میداد و پس از شکست هم معلوم شد چه قدر آلات ناریه در مخازن موجود است که برای یگان به نام خلع اسلحه دول غالب بردند. بعلاوه سیاست آلمان و متحدینش این قدر قوی و نیرو مند نبود که امریکا را بمیت خود جلب یا اقلا او را بحالت بی طرفی نگاه دارند خواهی نخواهی ملت عالم جوان تازه نفس شجاع آمریکا با آن آلات ناریه و تانک های جدید الاختراع قتاله درنده برنده قدم میدان گذاشت و المان و یارانش را مقهور ساخت و شد آن چه شد حرف در این جاست که امریکا سبها که بموجب قانون (موزو) حق دخالت نظامی بفریاز امریکا بجائی نداشتند پس، از فتح و غلبه و احراز موفقیت متفقین

جان مستر ویلسن را مهم و سخنانش را بزرگ و کلامش را عالی به خرج دادند که چهارده ماده ویلسن را مثل کلمات منزله سماوی و نظیر آیات عشره آسمانی و روح حیات بخش در کالبد نیم مرده ملل مغلوب اروپائی مخرج داده و چنان این مسواد لاستیکی چهارده گانه که به دفعه دول غالب تهیه و آماده شده بود ملت امریک را در تهیه مستعمرات برای فرو ریختن اجناس تجارقی و منابع اقتصادی مستعد و آماده نمود و برای هر نوع جنگ و جدالی در پیشرفت و مداومت این مقصود حاضر و آماده ساخت که مافوق آن متصور نیست . البته سابقا در جرید خواننده اید که یکی از علمای بزرگ شیمی انگلیس مدتی است که موفق بکشف یک اشعه شده که محله (الهلال) مصر او را اشعه جهنمی لقب داده است و با این اشعه ممکن است کشتی بزرگ در دریا و طیاره های هوا و تانک های فولادی صحرا را سوزانیده و محو و معدوم نمود ، حال در یکی از جرید شکل سوزانیدن طیاره را با این اشعه جهنمی کشیده است می نویسد که این شخص کاشف در مقابل انحصار خواهش کرده بود و دولت هم حاضر نشد این مبلغ را بدهد و مطمئن بود که این شخص چون انگلیسی است هرگز چنین آلت قتاله را به دولت غیر نخواهد فروخت ولی طیاره از امریکا آمده و مخترع مزبور را از لندن بامریکا برده و دولت امریکا بدون هیچ تردیدی اختراع را از او خریده است و بعد از آن که دولت انگلیس این مسئله را فهمیده در صدد گرفتاری او برآمده است . قارئین محترم (وقت) درست تسمی و وقت نسوده ملاحظه کنند دولتیکه شازده میلیون و هفتصد بود و دوهزار و هشتصد و هشتاد و یک نفر مسلح حاضر و نیم امتحان در مدافعه سان دیده و این نظام عظیم ایشان را که برای جنگ با دنیای کافی توان گفت از طرفی خلق سلاح عمومی ورد زبان و گل سرسبد مرام شان باشد و از طرفی مخترع این قسم آلات قتاله را هر قیمت باشد به سمت خود جلب و این نحو اختراعات را در جزو ذخایر عظیمه حفظ و ضبط داشته آیینیم کی و در چه موقع اثرات عالم سوز این نحو اختراعات و این قشون بیحد و حساب بر علیه ظلم بشریت قیام و اقدام نمایند یقین بدانید در صورت صدق این مطالب البته تمام دول بزرگ دنیا مخصوصا دولی که با مورات تجارقی و اقتصادی علاقمند و نزدیک ترند البته بانظر اندیشه نگران این اقدامات نظامی امریکائی ها خواهند بود (از روز نامه وقت ایران) در عین حال که دنیای امروزه بر روی قدرت و قوت استوار است و هر کس قدرت ندارد مغلوب است ، دلیل و اسیر است ، دستخوش اغراض دیگران است ، معرض حوادث ناگوار است ، و چار شورهای داخلی است ، و درست بکس این کساییکه قوت دارند ، غالب اند ، عزیز اند ، سخن شان قبول ، دلیل شان

معتول ، ملت شان محترم ، وطن شان از تجاوزات خارجی مصون و از اغتشاشات داخل مامون ، راه ترقی برای شان صاف و هموار و در نظر جهانیان با اعتبار اند . بی موقع نیست اگر متذکر شویم . در موقعیکه امریکا با اینکه یک دولت جنگی نبوده یک دولت تاجر بشمار می رود و اکنون هم خود را طرفدار (سلم عمومی) و علم بردار ترک اسلحه معرفی کرده در این زمینه کنفرانسها میدهد ، استقدر توجه تام به ازدیاد قوت و تکثیر قشون و مهمات جنگی دارد آیا دول استعماری و طماعین بشرق چه عملیات و واردات خواهند داشت ، و آیا برای ما لازم نیست که کلیه هستی و نیستی خود را مقدم تر از همه چیز صرف تربید قشون و تهیه مهمات تازه جنگی امروزه بنماییم ، و بین آوازه های دلخوش کن جهانیان اعتبار نگذاریم ؟ امروز دست قوی بالا است . هر چه هست در قوت است باید از همه بیشتر ، و بیشتر از بیشتر به تربید قوت عطف توجه عمومی بنماییم و مشکلات را که در این راه باشد باید بکوشیم از میان برداریم

بشنویک!

مدینت ماها چه میگوند و چه میکنند
یک قانونی در امریکا

از روز نامه (اقسام) ترکیه .
از (چارلستون) به تاریخ (۲۲) جمادی الاولی خبر میدهند !
دیر وز یک قهر سیاه (نسل اصلی امریکا) را ابتهام اینکه به یک دختر سفید (نسل جدید و تربیه شده امریکا) تجاوز نموده دست از سفیدها (بی حکم قانون) از بخش گرفته کسان کسان تابخ یک درخت آوردند و ریسمان بگردنش انداخته از شاخ درخت آویزان نمودند . بعد از آن که سیاه را اعدام کردند تیرباران هم نمودند . کلوله بر ریسمان اصابت نموده قطع شد و نقش سیاه بر زمین افتاد . به اعدامش اکتفا نکرده ریسمان در پایش انداخته و سر دیگر ریسمان را با آتو مو بیل بسته بطور تشهیر در کوچه سیاهان گردانیدند . در عین زمان از طرف مردم که فوق العاده برانگیخته بودند به فیرهای تفکجه نقش او تیرباران می شد . باین هم بسندگی نموده آتشی افروختند و نقش آن سیاه را با آتش انداخته سوختند .
غریبها و مدینت ماها مشرقیها را دیوانه و مجاز آتشی ما را با اینکه قانونی و بر حسب مقتضای روحیات و طبائع مردم می باشد و وحشت می گویند اما خود چون دست شان میرسد دل شان میخواهد در جهان مدینت اندکین کارها هم می کنند !

واردات اداری

محترم جناب سر دبیر صاحب جریده مبارک که امان افغان چند روز پیشتر استاد شربت علیخان نساج که در فن بافنده کی مهارت تامه دارند قرار هدایت (ریاست تعدیل صنایع) برای تعلیم اصول جدید نساجی که مجدداً نقشه و نمونه آن در ریاست تصویب گردیدیم . بسمت جیل السراج فرستاده شد تا هدایت اصول کار بافنده کی را به بافنده های جیل السراج که قسمت عمده نساجان وطن را تشکیل میدهند بفرماند نامبرده مطابق نمونه و هدایت که از ریاست برای او داده شده بود جیل السراج رفته و بالای بافنده ها کار کرده ایشان را با نمونه کار شان بحضور حضرت افخم رئیس هیئت تنظیمه سمت شمالی آقای شجاع الدوله خان تقدیم نموده حضرت ایشان چون یک شخص ترقی خواه وطن شمرده میشوند و همچو اجراءات را بنظر تحسینی می نگرند کار بگران مذکور را از حضور خود حسب لیاقت شان با نعامات نقسی نایل نمودند . بافنده های مذکور بواسطه مرحمت و نوازش که از حضور ممدوحی در باره شان کرده شد سرگرم کارهای خود میباشند ریاست تعدیل صنایع از الطافات حضرت معظم که در باره کار بگران آنجا نموده اند خیلی ممنون و متشکر بوده و تکرر امثال شاعر طالب است

الته جناب تان مکتوب هزارا لطفاً در جریده مبارکه خود اشاعه خواهید داد تا دیگر هموطنان عزیزمان از خیالات عالی این شخص محترم و وطن دوست واقف بوده ایشان نیز راغبتر و طالب تر بارتقای امور صناعیه باشند

در خاتمه احترام
عبدالحمید رئیس تعدیل صنایع

(حوادث داخلی)

احترام مکتب صنایع قبیسه
بعد از مجهودات بسیار و آرزوهای بی شمار مکتب صنایع قبیسه صورت جریان را پیدا نموده شعبه رسامی و لیتوگرافی آن دایر گردید . از شعبه لیتوگرافی یک نقشه عالم اسلام را که رنگه طبع شده با یکی از نمرة های نزدیک امان افغان نشر نمودیم . بعض چیزهای رنگه مثل دستمال که نمونه قاش رنگه (حیث) را نشان میدهد و سرهای قطعی های میوه شرکت نم و چیزی ورق دالک و نقشه های تریه کرم پبله و بعض کاپیهای مکتب امانی هم طبع شد . در شعبه رسامی که یک ماه و چند روز از تحصیل محصلین آن گذشته جناب ترقی فوق التصوری بنیات رسید که هر کسی حیرت می کرد و تعریف و تمجید می نمود و امید و آرزوهای زیادی بدل میسروراند.

و شاگردان از طرف وزارت معارف مورد تحسین و انعام گردیدند . اما بدبختانه قریب (۲۰) روز قبل در مکتب که در کوتی معروف به کوتی لسنی است حریق واقع شد . ولی بوقت اطلاع حاصل شده آتش منطفی گردید و خساره نرسید . شب جمعه بار دیگر در کوتی حریق افتاد و در موقعیکه شعله های آتش به فلك میرسید اطلاع حاصل شده چاره علاج نمائده بود . خساره کلی سوختن جای مکتب و خرابی ماشینهای لیتوگرافی است . چنان می نماید که این حریق در نتیجه سوء قصد کدام خان به ترقی وطن بوده است چرا که به ساعت دو نیم مکتب بسته شده و به ساعت (۱۱) که تمام کوتی آتش گرفته احساس حریق شده است .

مکتب سمت جنوبی

یکی از اهل معارف از خوست می نویسد که مکتب سمت جنوبی مقارن به اطاعت اهالی آنجا بتوجهات عالیات حضرت عالی وزیر صاحب حریره دایر گردید که از دیگر جاها از سبب سردی تعطیل شد و از خوست که هوای آن معتدل است جاری است و مدیر معارف نیز همانجا بوده مشغول تنظیم طلبه است

اعدام دوفر قادیانی

روز پنجشنبه (۱۶) دلو ملا عبد العلیم چهار آسیانی و ملانور علی کهنه فروش که از گر ویده کان به عقیده قادیانی بوده به مردم عقیده او را تبلیغ و تلقین می نمودند و آنها را از راه صلاح می کشیدند و جمهور مردم شوریده و بر او شان دعوا دایر کردند ، بالنتیجه محکوم به اعدام گردیده بدست مردم اعدام شدند . قراریکه مسموعی شنیدیم از مدتی دعوا بر آنها دایر بود و بعض خطوط آنها را که باجمعی از مردم خارجه بر علیه مصالح مملکت مراده داشتند بدست افتاده . تفصیلات واقعه بعد تحقیق در آینه نشر خواهد شد .

از مدیریت مستقلة طیه

قرار راپورتیکه از شفاخانه مستورات مدیریت مستقلة طیه باعضاء (اخت السراج) مدیره آن واصل شده قرار ذیل مرصه ها و اطفال به شفاخانه موصوفه تداوی و معالجه شده اند

از تاریخ (۱۳) میزان تا آخر ماه جسدی ، اشخاصیکه در خود شفاخانه بستری بودند و معالجه شده اند :

آنهایکه معالجه شده و صحت یافته اند	۸۸ نفر
تحت علاج بوده فوت شده اند	۳
تحت علاج می باشند	۱۶

اشخاصیکه در خارج شفاخانه بوده و از شفاخانه باآهادر مدت مذکور دوا داده شده است ۳۰۸۰ - جمع کل ۲۹۵۴ نفر

حوادث خارجیہ

فرانسہ

جندی پیش اوضاع فرانسه و المان بسیار کشیده معلوم میشد و کمان میرفت که معاهده تجارتي بين دولتين صورت انعقاد نخواهد گرفت . اکنون از اوضاع جار به چنان استنباط می شود که خطرہ شکست مذاکرات تجارتي دولتين از بين رفت . مخبر (تیس) می نگارد که جواب پیش نهاد و لائحہ فرانسه که در این زمینه به المان فرستاده بود ، از برلن رسیده . اگر چه هنوز معلوم نیست که المان در جوابیہ خویش چه نوشته است ولی از لہجہ دوا در رسمی چنان می نماید که اوضاع خوب است و مذاکرات برقرار می ماند . موسیو ہریو در طی نطق خود در پارلمان بہ تأکید اظهار داشت کہ سفارت فرانسه از دربار (پاپ) لغو شود .

لندن - مخبر (تیس) از پاریس می نویسد کہ موسیو ہریو بہ موسیو ہریوتی سفیر فرانسه در ماسکو نوشتہ است کہ مذاکرات معاهده تجارتي میان فرانسه و روسیہ در موقعی شروع میشود کہ روسیہ قروض پیش از جنگ و اعلى الاطلاق تسلیم کند . وقتی کہ روسیہ باین ممکن نمود آنگاہ بہ سفیر فرانسه اجازہ دادہ میشود کہ داخل مذاکرات تجارتي بشود . اگر روسیہ این شرط را قبول نکرد فرانسه نہ تنها مذاکرات تجارتي را ترک خواهد نمود بلکہ بر رویہ خود ہم یک نظر نانی خواهد انداخت .

روسیہ

پیرس - قرار عقیدہ روز نامہ (مائس) فرانسه ، در معاهده روس و جاپان بعض مادہ های بسیار اہم موجود است . مخصوصاً این مادہ کہ : ہر يك از طرفین اقدام بہ ہمجہ يك حرکتی نخواهند نمود کہ تکلیف طرف دیگر را باعث گردد . نظر بہ این ، اگر موقع جنگ برای حکومت سوویت در اروپا پیش آمد . جاپان بی طرف خواهد ماند .

ماسکو - جراند روسیہ معاهده روس و جاپان را بایک خوشوقتی تمام تلقی نموده اند و ظہار میکنند از این معاهده موقعیت بین المللی جاپان قوی تر می شود . و امریکہ ریاست خود با حکومت روسیہ حتما یک نظر نانی خواهد کرد .

لندن - از ماسکو خبر رسیده است کہ میان وزارت بحریہ فرانسه و سوویت روسیہ معاهده عقد شدہ کہ ہیئت انتظامیہ معدن نیل روسیہ (۱۲۲۶۵۰۰) خروار نیل خاک بحکومت فرانسه می فرستد . جراند روسیہ عقیدہ دارند کہ این معاهده یک اہمیت نمائنی دارد . چون کہ این معاہدہ مقدمہ روابط روس و فرانسه است .

(انگلستان)

بہ مستر اسکویت رئیس حزب احرار انگلستان رتبہ (اولدہ)

داده شدہ و قرار افواہ مستر اسکویت ہم قبول نموده . در آتیہ مستر اسکویت بہ نام (ایل آف آکسفورد) یاد خواهد شد .
ہمہ روز بر عدہ بیکاران انگلستان افزوده میشود . (۵۰)
جنوری عدد شان بہ (۱۶۳۰۷۶۰۰۰) رسیده است نسبت بہ (۵۰) جنوری سال گذشتہ (۴۰) ہزار نفر زیاد شدہ است . کابینہ انگلستان سعی است کہ ہر قسم ممکن شود کاری برای بیکاران پیدا نماید چہ مسئلہ بیکاری در انگلستان مورت پریشانی کابینہ توان گردید .

می گویند (۴۰) ہزار نفر عملجات معادن زغال سنگ بواسطہ تقاضای از زیاد مواجب شان ، حاضر شدہ اند دست از کار بکشند و اعلان ہم بہ مالکین معدن دادہ اند . اعتصاب عملجات معدن زغال در انگلستان خیلی اہمیت دارد چہ انگلستان مرکز صناعت و خوراک کارخانہ جات صناعتی زغال است .

ہندوستان

در ہفتہ گذشتہ در بمبئی (مستر عبدالقادر باولہ) نام را کہ یک جوان تشنگ متعول و عیاش ، و عضو پارلیامنت بود ، در جنگ با محبوبہ خود ممتاز بیگم نام در موتور نشسته سیر و تفریح میکرد چند نفر بیاو هجوم آورده فیر کردہ اند ، مستر باولہ کشتہ شدہ و ممتاز بیگم مجروح است این مسئلہ تمام ہندوستان را بخود معطوف ساختہ در این دو ہفتہ زمزمہ جرائد نقل همین واقعہ و سوانح و تاریخ حیات ممتاز بیگم است .

می گویند ممتاز بیگم دختر بسیار قشنگ و عنا و دلربا بود کہ نظیر نداشتہ ، راجہ (اندور) عاشق او گردیدہ اورا داخل جرگہ مہوشان شبستان عیش خویش واز ہمہ ممتاز ساخت مدتی درازی ممتاز بیگم حیات خود را باراجہ اندور گذرانید . در این اواخر کہ کیفیت درست معلوم نیست بہ بمبئی آمد و رفیقہ مستر باولہ گردید راجہ اندور بسیار کوشش نمود کہ ممتاز بیگم را دوبارہ یک نوعی پیش خود بیارد میسر نشد . در این روز ہا مستر باولہ کشتہ شد .

ایران

طهران - وزارت امور عامہ یک نفر مامور خود را بہ حوالی شہر قدیم (ری) فرستادہ تا آثار عقیدہ آن حدود را تحقیق نماید چون کہ بوزارت موصوفہ خبر رسیده کہ از آنجا نقش یک انسان برآمدہ کہ ببنہ مثل نقش های قدیم مصری است .

تلگراف طهران خبر میدہد کہ خیلی مورت تعجب اہالی گردیدہ کہ بر حسب حکم وزارت جنگ . امیر اقتدار وزیر داخلہ کہ در مسافرت جنوب ہمراہ حضرت سردار سیہ بود مجرم سازش برخلاف نظامیان باجمیت دیگر گرفتار آمدند .

راديو - اسپرانتو

(تصميم مهم مجمع اتفاق ملل)

(قبول کردن اسپرانتو از زبان بین المللی)

(برای احتیاجات تلگراف و تلفون بی سیم)

نظر بہ پیشنهاد های مختلفی کہ از جندی قبل راجع زبان بین المللی اسپرانتو بمجمع اتفاق ملل شدہ بود چندین مرتبہ مذاکرہ شدہ کہ آیا زبان اسپرانتو را بجای زبان بین المللی قبول نمایند یا نہ . ابتدائاً این کار بہ کمیونی کہ از نمایندگان مجمع انتخاب شدہ بود تفویض گردید کہ در آن بحث نمایند و نظریات خود را پیشنهاد کنند . کمیسیون باین مسئلہ مخالفت کرد و پیشنهاد نمود کہ یکی از زبان های ملی موجودہ را برای زبان بین المللی انتخاب کنند ولی شورای مجمع رای کمیسیون قبول نکردہ و این مسئلہ مسکوت عنہ ماندہ بود تا راپورتی از طرف دکتر (بی توبہ) معاون منشی کل مجمع اتفاق ملل بشورای مجمع تقدیم شد و آن راپورت در جلسہ سوم مجمع اتفاق ملل از ۱۲ تا ۱۴ ستمبر ۱۹۲۳ قرائت و مذاکرات زیادی در اطراف آن شد ولی نتیجہ کامل اخذ نشد (ترجمہ راپورت در همان وقت در جریدہ اقدام منتشر گردید)

امسال نظر باینکہ برای احتیاجات و مخابرات تلگراف و تلفون بی سیم وجود یک زبان بین المللی کہ در تمام دنیا شناختہ شود لازم بود مدتها مذاکرات جریان داشت تا آنکہ در کمیسیون دوم مجمع اتفاق ملل بہ پیشنهاد نمایندگان هلاند ، چین ، ژاپون و ایران در ۲۰ ستمبر ۱۹۲۴ اخذ رای و با اکثریت ۱۴ رای در مقابل ۹ رای تصمیم گرفته شد کہ زبان اسپرانتو را برای این مقصود انتخاب کنند و پیشنهاد ذیل را بہ شورای مجمع تقدیم کردند :

« کمیسیون دوم مجمع اتفاق ملل بہ نمایندکان پیشنهاد مینماید کہ اسپرانتو را بجای زبان بین المللی در مخابرات تلگراف و تلفون بی سیم قبول نمایند . تلگراف اخیری کہ از ژنو واصل شدہ حاکی است کہ شورای مجمع اتفاق ملل نیز پیشنهاد فوق را با اتفاق آرا قبول و تصویب کردہ اند . برای اینکہ خاطر قارئین محترم از چگونگی مطلب کاملاً مستحضر گردد راپورت ذیل کہ دکتر بیرکورت نایب رئیس مجمع تلفون و تلگراف بی سیم فرانسه و منشی کیتہ مرفی اتحادیہ بین المللی بی سیم و رئیس کیتہ فرانسه برای امتحانات بی سیم در ماوزاہ اقیانوس تہیہ کردہ ترجمہ می کنیم :

(راديو بی سیم) زبان بین المللی لازم دارد)

از وقتی کہ رمز بین المللی (موریس) برای تلگراف بی سیم و باسیم معمول شدہ برای ہر تلگرافی آسان شدہ است کہ خبر را بہر زبانی ولو آنکہ آن زبان را نداند اخذ کند مثل اینکہ

دستگاہ مطالب را بہ او دیکتہ می کند و او فقط مؤظف است مطالب را یکی یکی بدون هیچ احتیاجی برای فہم لغات و جملات آن بنویسد پس اختلاف زبانها سد محکمی برای تلگراف نمیشد فقط تلگرافی مطالبی را کہ راجع بہ خود او نیست باید بنویسد ولی اغلب اوقات لازم میشود کہ تلگرافی شخصاً مطالب را جواب بگوید در آن صورت اگر زبان طرف مقابل آشنا نباشد از دادن جواب عاجز می ماند .

وقتی کہ درست دقت کنیم ملتفت خواهیم شد کہ یکی از مشکلاتی کہ تبحرال ترقی بی سیم را عقب انداختہ اختلاف زبان است زیرا وقتی علمای بی سیم میخواهند تجاربی بعمل بیاورند بواسطہ دانستن زبان طرف نمیتوانند کاملاً مطالب خود را بیان کنند

مسیو (استون) در جریدہ واپرلس و رلندونستہ است اشخاصیکہ میل داشتہ باشند با یک مملکت مرابطہ داشتہ و مخابره نمایند ممکن است زبان آن مملکت را (اگر چہ صعب و طول مدت لازم دارد) تحصیل کنند اما برای صحبت های بین المللی اتخاذ وسیلہ دیگری غیر از تحصیل زبان های مختلف لازم است در تلگراف بی سیم اختلاف زبان باز چندان مهم نیست زیرا فہمیدن فوری مطلب بعد از وصول خبر لازم نیست ولی در راديو تلفون اگر دوفر زبان یکدیگر را فہمند ابدأ ممکن نیست کہ مطالب یکدیگر را فہمند در صورتیکہ حالہ در اغلب ممالک استاسیون ہا راديو تلفون دائر شدہ و مرابطات بین المللی آنہا را ملزم مینماید کہ با یکدیگر مربوط شدہ و صحبت نمایند .

میتوان گفت موزیک ہم زبان بین المللی لازم دارد زیرا حلا کہ بوسیلہ تلفون بیسیم صدای یک موزیک در تمام ممالک شنیدہ می شود لازم است کہ ہمہ از اساسی (یکسکد) های آن مستحضر باشند مرقمیکہ در بریطانیای کبیر استاسیون های تلفون بی سیم تاسیس شدہ بود چند نفر از اشخاصیکہ مایل بودند (کنسرت) های برج ایفل را گوش کنند از من سیلہ مکتوب سٹوال می کردند آیا ممکن نبود کہ استاسیون برج ایفل سر لوحہ قطعات موزیک را بزبان انگلیسی و فرانسه ہر دو بگوید ؟

فرضاً استاسیون این کار را میکرد آیا نتیجہ برای اسپرانتو ہا ایتالیائی ہا چکو سلواکی ہا کہ ہمہ بہ کنسرت گوش می کردند داشت ؟

بیش از این لازم نمی دانم تصریح و تفسیر کنم کہ مخابرات تلفون بی سیم اگر بزبان ملی مخابره شود فقط برای قسمت بسیار کوچکی از شونده ہا قابل فہم است .

در این جا می توانیم حق بدہیم بہ مسیو (ہوک یکوک) سردیبر کہ اسپرانتو را کلید قتل های مشکلات بی سیم نامیدہ است مثلاً

ملاحظه کنید از فرانسوی هایکه توسط تلفون بی سیم مرابطه به انگلیس دارند چند نفر آن ها زبان انگلیسی را میدانند وهم چون انگلیس ها که میخواهند بافرانسه ارتباط پیدا کنند چقدر آنها به زبان فرانسه آشنا هستند .

چنانچه فوقاً ذکر شد تجارب علمی بی سیم بواسطه اختلاف زبان بحال تکمیل نشده یاد دارم در اولین وقتی که در برج ایفل استاسیون تلفون بی سیم تأسیس شده بود مدیر آن از من خواش کرد که به چند دستکاه مختلف گوش بدهم تا بتوانم بخوبی استاسیون مذکور را از روی آن ها مقایسه کرده و راپورت دهم بعد از مقداری اتلاف وقت فقط توانستم این جواب را باو بدهم شما چیز غیر ممکنی را از من خواش کرده اید و تیکه من باستاسیون های انگلیسی مخبره می کنم چون زبان انگلیسی را صحیحاً میدانم وضعیت آن ها خیلی بنظر من بد می آید و تا کسی در یک زبان اجنبی کامل نباشد نمیتواند بطور صحیح در آن قضاوت نماید از چندی پیش گفتگو می شد که برای رفع احتیاجات تلفون بی سیم وجود یک زبان بین المللی لازم و حتمی است و اگر این مطلب صحیح است که گفته اند احتیاج مولد اختراع است پس بی شک همین احتیاجات بی سیم سبب می شود که زبان بین المللی اسپرانتو که تاچندی قبل عده ای با تمسخر آن را تلقی می کردند وعده با آن مخالفت می کردند زبان بین المللی بی سیم شود . (باقی دارد)

(متنوعه)

جشن سی ساله اتومبیل

در ماه اکتبر گذشته نوزدهمین نمایشگاه اتومبیل در پاریس دار گردیده است . این نمایشگاه مصادف می شود با جشن سی ساله اتومبیل . یعنی در ست سی سال است که اتومبیل در اروپا ساخته شده و برای حوائج زندگی بکار افتاده است .

در ۱۸۹۴ یعنی سی سال قبل و اولین سالی که اتومبیل دایر شد در تمام فرانسه قریب ۲۰۰ دستکاه اتومبیل کار می کرد . در ۱۹۰۴ یعنی ده سال بعد ، این عده به ۱۷۰۰۰۰ رسید . در ۱۹۱۴ یعنی بیست سال بعد ، این عده به ۱۰۷۰۰۰۰ بالغ شد و سال گذشته ۱۹۲۴ که سال سیم است ، این عده به ۶۷۶۰۰۰۰ رسیده این عده ششصد هزار و کسری به تقسیمات ذیل است .

- ۳۹۱۰۱۰۹ اتومبیل های سیاهی برای مسابقه
- ۶۷۰۷۰۲ کالسکه های کوچک و اتومبیل های بی اطاق
- ۸۷۰۰۲۸ موتورسیکلت و موتورسیکلت های اطاق دار
- ۲۰۰۳۸۹ دوچرخه های موتور دار

اتومبیل های بارکش (کامیون)

۸۴۰۸۷۸

اتومبیل های بارکش کوچک (کامیونت)

۳۰۰۷۷۸

این عده ششصد هزاری در ایالات شمالی افریقای فرانسه بطریق ذیل تقسیم شده اند ، تونس ۱۷۶۳ کنستانتین ۲۲۸۹ الجزایر ۷۶۲۴ - اوران ۵۵۱۹ و از عده ای که برای اقلیم فرانسه باقی می ماند ایالت سن یعنی ایالت مرکزی و حومه پاریس ۱۳۸۳۲ دستکاه دارد و از این سیزده هزار و کسری تنها شهر پاریس ۳۳۶۸۱ دستکاه سهم میبرد . (روز نامه ایران)

در انگلستان تهیه طیاره های شده برای مسافرت هندوستان که درین سال تامصر به تفریح خواهند رفت ؛ در سال ۱۹۲۶ مستقلاً مسافرت به هندوستان خواهند نمود . ویست هم خواهند گرفت . گریه هر مسافر تا بمبئی (۵۲) لیره مقرر آمده . و هر خط را یک و نیم بی که عبارت از یک و نیم آنه باشد اجرت پست خواهند گرفت . در (۵) روزه از لندن به بمبئی خواهد رسید و ساعتی ۷۰ میل سیر خواهد نمود . ساختمان او از فولاد است از این رو در بالای اوسیکار و سیگرت توانند کشید . جای خواب و خوراک او علیحده خواهد بود و همه گونه اسباب راحت و آسایش مسافرین را خواهد داشت گنجایش یک صد مسافر دارد . افسر و خدمه هر طیاره ۳۵ نفر خواهند بود . و این طیارات برای پیشرفت تجارت خیلی ممتاز شناخته آمده . در موقع جنگ از عده کار های جاسوسی هم بخوبی بیرون تواند آمد ، ولی بالذات این طیارات جنگی نیستند .

روز نامه هفته وار زمیندار

چون که اکثر حضرات قیمت سالانه روز نامه زمیندار یومی را تادیه نمی توانستند و نیز در بعضی دهات انتظام معقول رساندن پوسته نیست . برای تسهیل مشکلات فوق یک اخبار هفته وار زمیندار جاری شده است که به کلی چیز جدا گانه است

زمیندار هفته وار خلاصه موضوعات و مضامین زمیندار یومی نیست بلکه حیثیت یک اخبار مستقل دارد و بناه علیه مشترکین زمیندار یومی هم اگر زمیندار هفته وار را اشتراک نمایند می توانند از آن لطف و حظ بگیرند . زمیندار هفته وار حاوی مقالات و موضوعات مهمه ، افکار و حوادث متخبه ، اقباسات دلچسب و معلومات بصیرت افزا است علاوه از منظومه ها و مقالات مولانا ظفر علی خان یک خلاصه کافی و وافی تمام خبر های یک هفته در آن درج می شود . خلاصه زمیندار هفته وار از هر حیث برابر زمیندار یومی است .

مهمتم زمیندار هفته وار لاهور

در مطبعه امان افغان طبع گردید